

แบบฟอร์มประเมินความเสี่ยงโครงการ

ชื่อโครงการ _____

งบประมาณ _____ หน่วยงานรับผิดชอบ _____

ประเภทความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์	โอกาส (X) (ค่า ๑ - ๕)	อาจเกิดขึ้นในกิจกรรมดำเนินการใด	ผลกระทบ (Y) (ค่า ๑ - ๕)	อาจส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จของโครงการในเรื่องใด	ค่าดัชนีความเสี่ยง (X*Y)	แนวทางจัดการ
๑. ความเสี่ยงด้านแนวทางการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกัน (Key Risk Area)		K1 K2				
๒. ความเสี่ยงด้านภาพลักษณ์ทางการเมือง (Reputation and Political Risk)		P1 P2 P3 P4				
๓. ความเสี่ยงด้านการสนองตอบความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (Negotiation Risk)		R1 R2				
				รวม		

ความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล

๑) หลักการรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Accountability) = K1

๒) หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณะ (Public Participation) = K2

๓) หลักการสนองตอบรับ (Responsiveness) = P1

๔) หลักนิติธรรม (Rule of Law) = P2

๕) หลักคุณธรรม (Virtue) = P3

๖) หลักความโปร่งใส (Transparency) = P4

๗) หลักความเสมอภาค (Equity) = N1

๘) หลักความคุ้มค่า (Value for Money) = N2

ความหมายของความเสียหายตามหลักธรรมาภิบาลจากความเสียหายเชิงยุทธศาสตร์ ๓ ประเภท
 ที่ผู้ตรวจราชการนำมาใช้เป็นเครื่องมือตรวจติดตามงาน/โครงการ
 ตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการ ของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเภทของความเสียหาย เชิงยุทธศาสตร์	ปัจจัยเสี่ยง
การดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกัน	๑.๑ เนื้อหาของแผนงาน/โครงการไม่ตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์หรือนโยบายของรัฐบาล ๑ . . . . . ๒ ขาดการประสานการดำเนินงานระหว่างภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลสำเร็จอย่างยั่งยืนของแผนงาน/โครงการ
ภาพลักษณ์ (Reputation and Image)	ขาดความรับผิดชอบต่อการใช้งบประมาณจำนวนมากให้เกิดความคุ้มค่า โดยมีกลไกที่พอเพียงในการตรวจสอบประเมินจรรยาบรรณซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทางลบจากสื่อมวลชนได้
การตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (Risk)	๓.๑ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงต่อแผนงาน/โครงการ ๓.๒ การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ มิได้กระจายผลประโยชน์ที่ถูกต้อง ขอบธรรม และเสมอภาคไปยังภาคส่วนที่ควรได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

หมายเหตุ :

๑. ความเสียหายตามหลักธรรมาภิบาลเดิมหรือที่สำนักงานงบประมาณจัดแบ่งประเภทใหม่เรียกว่าความเสียหายเชิงยุทธศาสตร์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งสอดคล้องกับความเสียหายตามหลักธรรมาภิบาล
๒. ฐ ร ร ม า ภี บ า ล ๘ ห ลั ก นี้ เป็นการปรับให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความเสี่ยงของแผนงาน/โครงการพร้อมกับคำของบประมาณ ของสำนักงานงบประมาณ

ความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึงอะไร

ความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง ความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์ที่เมื่อนำสู่การปฏิบัติแล้วอาจมีเหตุปัจจัยที่ไม่สอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาลอันจะส่งผลโดยตรงต่อความเชื่อถือ ศรัทธา ในการดำเนินการบริหารจัดการแผนงาน/โครงการ (Public Trust) ของหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ ینگตามหลักธรรมาภิบาล ๔ ประการ คือ

๑) หลักการะรับผิดชอบ (Public Accountability) แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลตามหลักการะรับผิดชอบสาธารณะ จะต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือหน่วยงาน โดยผู้รับผิดชอบจะต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากแผนงาน/โครงการนั้น ๆ หลักความรับผิดชอบสาธารณะเป็นหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญที่สุด แผนงาน/โครงการย่อมไม่อาจบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหากขาดธรรมาภิบาลข้อนี้

๙) หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณะ (Public Participation) แผนงาน/โครงการที่ใช้หลักธรรมาภิบาลตามหลักการมีส่วนร่วมของสาธารณะ ต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้รับรู้และร่วมตัดสินใจ โดยการมีส่วนร่วม อาจอยู่ในรูปแบบของการเข้าร่วมโดยตรง หรือมีส่วนร่วมโดยผ่านหน่วยงาน สถาบัน หรือผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตย

๑๐) หลักการสนองตอบรับ (Responsiveness) แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลข้อนี้ ต้องสามารถสนองตอบรับปัญหาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ภายใต้กรอบเวลาที่สมเหตุสมผล และเป็นไปตามแนวทางที่ตกลงกัน

๑๑) หลักนิติธรรม (Rule of Law) แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลตามหลักนิติธรรม ต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่อยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ และกฎหมายเดียวกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน แผนงาน/โครงการนั้นต้องไม่ขัดต่อสิทธิมนุษยชน ถึงแม้ว่าจะเป็นชนกลุ่มน้อย โดยทั่วไปการบังคับใช้กฎหมายจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อระบบศาลมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกคุกคามจากอิทธิพลใดใด และผู้รักษากฎหมายต้องไม่มีพฤติกรรมฉ้อราษฎร์บังหลวง

๑๒) หลักคุณธรรม (Virtue) แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลตามหลักคุณธรรม ต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่มีผู้รับบริการโครงการและทีมงานที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างสุจริตให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเอง หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น

๑๓) หลักความโปร่งใส (Transparency) แผนงาน/โครงการที่มีธรรมาภิบาลตามหลักความโปร่งใส ต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่มีการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากแผนงาน/โครงการสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย ข้อมูลที่ได้รับต้องพอเพียง และอยู่ในรูปแบบการนำเสนอที่ง่ายแก่การเข้าใจ

๑๔) หลักความเสมอภาค (Equity) แผนงาน/โครงการที่มีธรรมชาติหลักความเสมอภาค ต้องเป็นแผนงาน/โครงการที่สมาชิกของสังคมทุกคนที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้รับประโยชน์โดยเสมอภาค ไม่ มี ก ลุ่ ม ไต ที่ ฎ ก กิ ด กั น แ ล ะ ก ลุ่ ม ที่ อ อ น แ อ หรือค่อยโอกาสต้องได้โอกาสในการปรับปรุงหรือคงไว้ซึ่งการรับประโยชน์โดยเสมอภาคตามสถานภาพเดิม

๑๕) หลักความคุ้มค่า (Value for Money) แผนงาน/โครงการที่มีธรรมชาติหลักความคุ้มค่า ต้องพิจารณาจากวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ การได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุน หรือการไปทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้อง รวมถึงสิ่งแวดล้อม และมีการพัฒนากระบวนการเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

การกำหนดค่าดัชนีความเสี่ยง

การคำนวณค่าดัชนีความเสี่ยง

$$\text{ค่าดัชนีความเสี่ยง} = \text{โอกาส} \times \text{ผลกระทบ}$$

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	ผลกระทบที่เกิดขึ้น
๑ น้อย	๑ น้อย
๒ ค่อนข้างน้อย	๒ ค่อนข้างน้อย
๓ ปานกลาง	๓ ปานกลาง
๔ มีแนวโน้ม	๔ มาก
๕ เป็นอนันต์	๕ รุนแรง

โอกาสและผลกระทบ หมายถึง องค์ประกอบที่จะบ่งบอกค่าดัชนีความเสี่ยงของความเสี่ยงแต่ละประเภท (ดัชนีความเสี่ยง = โอกาส x ผลกระทบ)

กำหนดค่าดัชนีความเสี่ยงออกเป็น ๔ ระดับ

ดัชนีความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง
๑.๐๐ - ๙.๐๐	ระดับยอมรับได้
๙.๐๑ - ๑๔.๐๐	ระดับเฝ้าระวัง
๑๔.๐๑ - ๑๙.๐๐	ระดับเร่งรัดจัดการ
๑๙.๐๑ - ๒๕.๐๐	ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด